

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 28 februari 1996

om godkännande av Ruhrkohle Handel GmbH:s förvärv av kontrollen över Raab Karcher Kohle GmbH

(Ärende nr IV/EKSG.1147 — Ruhrkohle Handel/Raab Karcher Kohle)

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(96/471/EKSG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR
BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen, särskilt artikel 66 i detta,

med beaktande av beslut nr 24/54 av den 6 maj 1954 med en förordning om kriterierna för kontroll över ett företag enligt fördragets artikel 66.1 (1),

med beaktande av företaget Ruhrkohle Handel GmbH:s anmälan av den 15 november 1994 om dess avsikt att förvärva samtliga andelar i Raab Karcher Kohle GmbH,

med beaktande av den tyska regeringens yttrande, och

med beaktande av följande:

I. BERÖRDA PARTER

- (1) Ruhrkohle Handel GmbH, Düsseldorf, ("RH"), är ett helägt dotterbolag till Ruhrkohle Beteiligungs GmbH, vilket i sin tur ägs till 100 % av Ruhrkohle AG. I Ruhrkohle Beteiligungs GmbH är de av Ruhrkohle AG:s verksamheter som inte berör produktion av kol och koks samlade.

- (2) RH är verksam inom handel med fasta bränslen (stenkol, stenkolsbriketter, stenkolskoks och brunkol), mineraloljehandel, olje- och fordonsservice samt byggt teknik. Affärsområdet kol omfattar inhemsk och internationell handel med industri- och grossistkunder liksom enskilda hushåll. Bearbetning av kol (för speciella kolkvaliteter) kompletterar detta område. RH nådde 1994 en totalomsättning om 3,82 miljarder tyska mark, varav ungefär två tredjedelar i Tyskland och en tredjedel i övriga Västeuropa. Kolhandeln avser 2,67 miljarder mark. RH sysselsätter 1 960 personer varav ca 400 inom kolhandeln.

- (3) Ruhrkohle AG, Essen, ("RAG"), är huvudsakligen verksam inom utvinning av stenkol och produktion av koks, och säljer båda produkterna delvis direkt, delvis genom RH och genom utomstående mellanhänder. Med mer än 80 % av den inhemska utvinningen av stenkol är RAG med bred marginal det största tyska gruvföretaget. I anslutning till detta har RAG verksamhet inom områdena strömförsörjning, kemi och konstmaterial, avfallshantering, gruvteknik samt fastigheter. RAG:s omsättning uppgick 1994 till 25,5 miljarder mark, varav 22,4 miljarder mark i Tyskland. 13,1 miljarder mark av den totala omsättningen kom från gruvområdet och 12,4 miljarder mark från övriga verksamheter. Av 111 000 anställda arbetar fortfarande 87 000 inom gruvverksamheten (1969: 183 000). Aktierna i RAG ägs av fem bolagsmän (delvis genom med bolagsmän gemensamt ägda bolag): VEBA (ca 39,2 %), VEW (30,2 %), Thyssen (12,7 %), Krupp-Hoesch (8 %) och Arbed S.A. (6,5 %). Det egna ägandet uppgår till 3,5 %.

(1) EKSG:s officiella tidning nr 9, 11.5.1954, s. 345 (Höga myndigheten).

- (4) Kolhandelsverksamheten i Raab Karcher AG, ett företag i VEBA-gruppen, finns samlad i Raab Karcher Kohle GmbH, Essen, ("RKK"). Företaget sysselsatte 1994 drygt 700 personer (1993: 1 209) och omsättningen uppgick till 1,29 miljarder mark (1993: 1,59 miljarder mark). Av detta hänför sig 1,18 miljarder mark till Tyskland och 113 miljoner till andra medlemsstater.
- (5) RH (liksom RAG) och RKK säljer stenkol, en EKSG-produkt, och är därmed företag i den betydelse som avses artikel 80 i Parisfördraget.

II. DEN AVSEDDA TRANSAKTIONEN

- (6) RH avser att från Raab Karcher AG förvärva samtliga andelar i RKK. Detta leder till en koncentration enligt artikel 66 i Parisfördraget.

III. KONCENTRATIONEN

- (7) Genom övertagande av samtliga kapital- och röstandelar i RKK övertar RAG (genom RH) omedelbart kontrollen över RKK. Detta övertagande innebär förvärv av en kontrollpost enligt Höga myndighetens beslut nr 24/54 och därigenom en koncentration enligt artikel 66 i Parisfördraget.
- (8) Detta förhindrar inte att det företag som skall överlåtas, RKK, hittills indirekt har tillhört VEBA AG och att VEBA likaledes är den största delägaren i RAG (VEBA äger 39,2 % av aktierna i RAG vilket motsvarar ca 40 % av rösterna). Enligt RAG:s bolagsordning och föreskrifterna för styrelse och tillsynsorgan finns det ingenting som talar för att VEBA ensamt kontrollerar RAG och att det avsedda förvärvet av RKK därigenom skulle utgöra ett koncerninternt, icke anmälningspliktig transaktion. Dessutom beslutar också bolagsstämman, styrelse och tillsynsorgan i RAG i samtliga frågor med enkel majoritet (§§6.2, 11.3, 21.3 i bolagsordningen; §13.7 i föreskrifterna för styrelsen). Detta gäller även frågor av grundläggande betydelse såsom strategi för hela företaget, tillvaratagande av delägarnas rättigheter i dotterbolag m.m. (§ 3.7 jämförd med § 2.1 i föreskrifterna för styrelsen). Enligt överenskommelserna i bolagsavtalen finns det inte någon vetorätt för någon viss bolagsman och enligt vad bolagsmännen anger inte någon

överenskommelse angående sammanläggning av rösträtterna. Mot bakgrund av detta är i princip varierande majoriteter och framförallt majoritetsbeslut mot VEBA tänkbara.

- (9) Parterna är av uppfattningen att inte någon av bolagsmännen, ensam eller tillsammans med någon annan, kan kontrollera RAG. För detta talar möjligheten till varierande majoriteter. Å andra sidan finns det faktorer som talar för att RAG kontrolleras gemensamt av de fem delägarna. Bolagsmännen har starka gemensamma intressen på grund av RAG:s framskjutna ställning inom ramen för den tyska kolpolitiken. Framförallt måste RAG enligt det fram till utgången av 1995 gällande "Jahrhundertvertrag" och "Höffenvertrag" (se punkterna 26 och 27) i allt väsentligt tillämpa den tyska kolpolitiken i nära samförstånd med vederbörande statliga instanser. Besluten vid RAG:s bolagsstämmor och styrelsemöten har därför också sedan länge fattats i stort sett enhälligt.

- (10) Visserligen kan starka gemensamma intressen hos minoritetsaktieägarna medföra att dessa inte handlar i motsats till varandra vid utövandet av sina rösträtter i de bolag där de har andelar. Detta berättigar dock endast sällan till ett antagande om gemensam kontroll (jämför därtill kommissionens tillkännagivande angående koncentrationsbegreppet i rådets förordning (EEG) nr 4064 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer, EGT nr C 385, 31.12.1994 s. 5 p. 32). I tidigare beslut har kommissionen inte avgjort frågan om delägarnas gemensamma kontroll över RAG. Kommissionen har fastslagit att VEBA endast har ett begränsat inflytande över RAG och vid den konkurrensmässiga prövningen lämnat anknytningen mellan de båda koncernerna i stort sett utan avseende (jämför beslut av den 12 december 1990, ärende nr 782 Stinnes Intercarbon/Stromeyer, punkt 2). "Århundradeavtalet" upphörde vid utgången av 1995 och de subventionsbestämmelser för den tyska stenkolsgruvindustrin som ändras 1996 kan leda till att de enskilda ägarnas, i RAG, intressen differentieras. Frågan om gemensam kontroll över RAG behöver inte avgöras här. Även vid ett antagande om gemensam kontroll skulle VEBA:s kontroll vad beträffar RKK förändras. RKK skulle undandras VEBA:s ensamma kontroll och underkastas gemensam kontroll av RAG:s aktieägare (beträffande övergång från ensam kontroll till gemensam kontroll, jämför kommissionens tillkän-

nagivande angående koncentrationsbegreppet i rådets förordning (EEG) nr 4064/89 av den 21 december 1989 om kontroll av företagskoncentrationer, punkterna 16 och 18). Förvärvet av RKK utgör under alla omständigheter därmed en koncentration enligt artikel 66.1 i Parisfördraget.

- (11) Inom ramen för den konkurrensmässiga bedömningen av koncentrationen bör frågan om den gemensamma kontrollen över RAG genom dess aktieägare dock beaktas så till vida att det vid ett antagande om ett medbestämmandeinflytande från VEBA över RAG, även före koncentrationen inte skulle ha förelegat något fullständigt oberoende konkurrensförhållande mellan RAG/RH och RKK. Någon bedömning av detta begränsade konkurrensförhållande behöver dock inte göras här, eftersom den planerade koncentrationen även vid ett antagande om ett fullständigt oberoende konkurrensförhållande mellan RAG/RH och RKK — vilket visas nedan — inte kommer att innebära något hinder för verklig konkurrens.

IV. DEN RELEVANTA MARKNADEN

1. Produktmarknaderna

- (12) RH och RKK säljer stenkol och stenkolsprodukter (stenkolsbriketter, stenkolskoks) till industriella avnämare (elproducerande industri, stål företag, övrig industri) samt hushåll och småföretagare. Hushåll och småföretag omfattas inte av Parisfördraget (jämför artikel 80 i Parisfördraget).

Efterfrågesidan

- (13) Vad gäller efterfrågesidan i fråga om stenkol och stenkolsprodukter (benämns i fortsättningen stenkol) kan man för det första generellt utgå ifrån en marknad för försäljning av stenkol till industriella avnämare. På grund av olika användningsområden, stöd åt vissa avnämargrupper och, som en följd av detta, betydande prisskillnader, kan man dock dela upp marknaden efter försäljning till den elproducerande industrin (kraftverkskol eller flamkol), stålproducenter (kokskol och smideskol) och övriga avnämare. De senare återfinns framförallt i socker-, cement- och pappersindustrin och använder till övervägande del flamkol för produktion av processvärme. Samtliga dessa kol- och kokstyper omfattas, enligt artikel 81 och bilaga I, av reglerna i Parisfördraget. En motsvarande marknadsuppdelning efter avnämargrupper görs också av parterna.

Utbytbarhet mot andra energikällor

- (14) Vad beträffar avsättningen till den elproducerande industrin (energiföretag och mindre kraftverk) — denna står för 70 % av den totala volymen (se punkt 25) — kan stenkol i princip inte ersättas av andra energikällor. Den genom förekomsten av olika kraftverk fastlagda och delvis statligt reglerade försörjningsstrukturen (den s.k. energimixen) och de avsevärda investeringskostnader som är förknippade med om- och nybyggnad av kraftverk gör övergång från stenkol till olja, naturgas eller kärnkraft besvärlig eller till och med utesluten. Parterna framhåller att ett betydande antal kraftverk även kan använda olja eller gas samt att direktimport av elström förekommer. Elimport från andra medlemsstater förekommer som komplement vid hög belastning, men har fram till idag volymmässigt inte spelat någon större roll. Kommissionens efterforskningar har vidare visat att olja delvis används vid tändning och olja eller gas som stödeld vid instabil koleld — exempelvis till följd av föroreningar. Med olja eller gas uppnår dock ett stenkolskraftverk endast en mindre del av stenkolets värmevärde och de båda energikällorna kan i verkligheten därför inte ersätta stenkolet.

- (15) Detta gäller i princip även brunkol. Kolkraftverk är inte ägnade att använda båda koltyperna. En omställning från den ena till den andra koltypen är, som parterna själva framhåller, olönsam och på grund av de olika brännegenskaperna knappast heller tekniskt genomförbar (volym vid förbränning, restprodukter).
- (16) Eftersom brunkol på ett helt annat sätt än stenkol förorsakar disproportionerligt höga transportkostnader (upp till 40 procentig vattenhalt), kommer konkurrens med stenkol under alla förhållanden endast i fråga där försörjning kan ske från omedelbart närliggande täktområden (jämför kommissionens beslut av den 27 juni 1994, IV/M.402 PowerGen/NRG Energy/Morrison Knudsen/Mibrag, punkt 10). Sådan konkurrens är dock endast relevant inom ramen för nyinrättning av kraftverk och berör därför endast indirekt avsättningen av stenkol. Kommissionens efterforskningar visar att det, bortsett från nyuppförandet av ett brunkolskraftverk i Brandenburg, uppförande av ytterligare kraftverkskapacitet inte är att räkna med under de kommande tio åren. Vid driften av befintliga kraftverk är prisutvecklingen för enskilda energikällor däremot endast av betydelse då en kraftverksoperatör förfogar över olika typer av kraftverk och dessutom har möjlighet att variera deras produktion. Vid hög belastning är dock inte heller dessa operatörer längre flexibla.

- (17) Mot bakgrund av detta kan den strikt relevanta marknaden med avseende på huvudavnämarksgrupper inom den elproducerande industrin avgränsas till stenkol och andra energikällor som under alla omständigheter befinner sig på förstadiet till ny- och ersättningsinvesteringar i förbränningsanläggningar ger upphov till en viss marginalkonkurrens (jämför även kommissionens beslut Stinnes Inter-carbon/Stromeyer av den 12 december 1990, punkt 7).
- (18) Ur stålföretagens synvinkel är stenkol endast i mycket begränsad utsträckning utbytbar mot andra energikällor. Huruvida den strikt relevanta marknaden skall begränsas till stenkol, eller göras vidare, kan dock här lämnas öppet, eftersom koncentrationen även vid ett antagande om en marknad för försäljning av stenkol till stålproducenter inte leder till något hinder för verklig konkurrens (jämför punkt 55).
- (19) När det gäller övriga industriella avnämare finns det däremot vissa möjligheter till ersättning med olja och gas eller andra bränslen. Parterna anger exempel på alternativ användning av förbränningsanläggningar i cementindustrin. Härvidlag används i första hand huvudenergikällor som kol, dvs. för ungefär 70 % av energibehovet, och i andra hand lågavkastande bränslen eller avfall för den återstående tredjedelen av behovet. Liknande exempel nämns för sockerindustrin. Kommissionen bekräftar konkurrensen för stenkol från andra energikällor på området för övriga industriella förbrukare i beslutet British Fuels Limited av den 9 juli 1987 (Rapport om konkurrenspolitiken 1987, punkt 94). Under alla omständigheter torde det på grund av de ansevärdiga omställningskostnaderna inte heller för dessa industriella avnämare föreligga någon oinskränkt utbytbarhet för stenkol mot andra energikällor. Huruvida den strikt relevanta marknaden skall begränsas till stenkol, eller göras vidare, kan dock här lämnas öppet, eftersom även vid ett antagande om en avgränsad marknad för försäljning av stenkol till övriga industriella avnämare, så leder inte koncentrationen till något hinder för verklig konkurrens (jämför punkt 56 ff.).

2. Den relevanta geografiska marknaden

- (20) Marknaden för försäljning av stenkol till den elproducerande industrin utgör i geografiskt avseende ytterligare en nationell marknad. Denna avgränsning

har även parterna gjort i sin anmälan. Detta beror framförallt på det särskilda systemet för subventionering av det tyska stenkålet, vilket har lett till en försörjningsstruktur på energiområdet, och även en konkurrensstruktur på kolmarknaden i Tyskland, som inte är jämförbar med övriga medlemsstaters (jämför punkt 26 ff.). Tyska kraftverk kan nämligen i framtiden köpa in obegränsat med importerad kol. Deras motivation, att inte köpa stenkol från RAG eller någon annan tysk producent utan att importera till dess att de tillhandahållna statliga finansstaket uttömts, är dock svag. All import till ett pris som understiger de genomsnittliga priserna i tredje land, skulle ytterligare sänka detta nästa kvartal och ur de utländska leverantörernas synvinkel fungera som ett inträdeshinder. Man kan överhuvudtaget notera att den ömsesidiga marknadspåverkan mellan medlemsstaterna är förhållandevis svag.

- (21) Avsättningen av stenkol till stålproducenterna kommer i alla händelser att fram till slutet av 1997 bestämmas av subventionerna och de förpliktelser som köparna har enligt "Hüttenvertrag" (jämför punkt 27). Denna marknad utgör därför ur geografisk synpunkt en nationell marknad.
- (22) Beträffande den icke-subventionerade avsättningen av stenkol till övriga industriella avnämare skulle man kunna utgå från en geografisk marknad som sträcker sig ut över Tyskland, då dessa avnämare till övervägande del utnyttjar importerat kol. Å andra sidan spelar förhållandet mellan kund och handlare en viktig roll i en avnämarsstruktur som präglas av småföretag. Denna funktion har fram till i dag i huvudsak fyllts av tyska handelsföretag. Avgränsningen av de geografiska marknaderna kan dock här lämnas öppen eftersom koncentrationen även vid ett antagande om en tysk marknad inte kommer att förhindra verklig konkurrens (jämför punkt 56 ff.).

V. KONKURRENSMÄSSIG BEDÖMNING ENLIGT ARTIKEL 66.2

- (23) Koncentrationen kan medges under de betingelser som anges i artikel 66.2, om de deltagande företagens avsedda förfarande inte ger dem möjlighet att

— att fastställa priser, kontrollera eller inskränka produktionen eller distributionen, eller att förhindra bibehållandet av en effektiv konkurrens på en betydande del av marknaden för dessa produkter, eller

- att undandra sig konkurrensreglerna särskilt genom upprättandet av en konstlad undantagsställning, vilken medför en väsentlig fördel i fråga om tillgång till försörjningskällor och avsättning.
- (24) Huruvida konkurrensen på den tyska stenkolsmarknaden förhindras eller åsidosätts genom den planerade koncentrationen, skall bedömas mot bakgrund av subventionsregleringen (ändrad 1996) för tyskt stenkol som används vid elproduktion (kraftverkskol), och den ställning vid avsättningen av inhemskt och importerat kol som RAG erhåller genom koncentrationen.

1. Försäljningen av stenkol i Tyskland

- (25) I Tyskland omsattes 1994 totalt ca 80 miljoner ton stenkol och stenkolsprodukter (1993: 76,7 miljoner ton för stenkol stenkolsbriketter och koks sammantaget; källa: Statistisk der Kohlenwirtschaft e.V., zahlen zur Kohlenwirtschaft, Heft 142, juni 1995). Av detta utgör 17,6 miljoner ton import (0,9 miljoner ton kokskol som bearbetas till koks i Tyskland tillkommer). Den tyska marknaden är den största inom Europeiska unionen — knappt större än den brittiska och betydligt större än övriga kolförbrukande medlemsstaters marknader (Spanien, Frankrike, Italien och Benelux). Av den totala kvantiteten avsatt kol gick den övervägande delen ca 70 %, till den elproducerande industrin. Till stålindustrin levererades 18,8 miljoner ton och till övriga industriella avnämare 4,7 miljoner ton. Till hushåll och småföretag gick ca 1,3 miljoner ton.
- (26) Tidigare präglades den tyska marknaden när det gäller de båda huvudavnämargrupperna elproducenter och stålproducenter genom "Jahrhundertvertrag" och "Hüttenvertrag". "Jahrhundertvertrag" avsåg en samling överenskommelser från 1980 mellan å ena sidan de 44 offentliga elförsörjningsföretagen och industriföretag med egen elproduktion, och å andra sidan Tyska stenkolsgruvförbundet, Gesamtverband des Deutschen Steinkohlebergbaus, angående avsättning av bestämda kvantiteter tyskt stenkol för elströmförsörjning fram till 1995. Försäljning sker till ett fastställt pris i nivå med produktionskostnaderna. Skillnaden mot världsmarknadspriset för tung eldningsolja erhåller elproducenterna genom en avgift, "Kohlepfennig", som tas ut av slutförbrukarna. I förhandlingarna mellan förbundsregeringen och parterna i "Jahrhundertvertrag" inom ramen för "kolrundan" 1989 fastställdes den minsta avsättningskvantiteten (1991 – 1995) till 40,9 miljoner ton SKE (stenkolsenheter) årligen (omräknat ungefär 41,5 miljoner ton stenkol), varav 34,4 miljoner ton SKE för energiförsörjningsföretag med egen elproduktion. Kommissionen har genom beslut den 22 december 1992 i enlighet med artikel 85.3 i Parisfördraget undantagit "Jahrhundertvertrag", som gick ut den 31 december 1995, från kartellförbudet (EGT nr L 50, 2.3.1993, s. 14). Vid utgången av 1995 upphörde även tullkvotslagen att gälla. Den begränsade tidigare nivån på kolimporten.
- (27) "Hüttenvertrag" föreskriver särskilda förpliktelser för avnämare av kokskol i den tyska stålindustrin. Det löper till 2000 och är godkänt av kommissionen till och med 1997 (beslut av den 30 mars 1989, EGT nr L 101, 13.4.1989, s. 35). "Kolrundan" 1991 enades om ett anslutningsreglemente som gäller till 2005. Till följd av avnämarförpliktelserna förekommer leveransförbindelser för kokskol och koks så gott som uteslutande mellan kolproducenter och stålproducenter. Grossisterna är i praktiken inte inblandade i detta.
- (28) Från och med den 1 januari 1996 gäller ett nytt subventionssystem för det tyska kraftverkskolet. I framtiden kommer inte längre avsättningskvantiteten utan subventionsvolymen — i avtagande form — att fastställas. Lagen om säkerställande av kolinsatsen i elströmsproduktionen och ändring atomlagen och strömförsörjningslagen av den 19 juli 1994 ("artikellagen") fastställer det årliga elproduktionsstödet till 7,5 miljarder mark för 1996 och 7 miljarder mark för åren 1997 till 2000. En ytterligare sänkning under åren 1999 och 2000 är dock inte utesluten. Med en uppskattad prisskillnad om 200 mark per ton mellan tyskt och importerat stenkol förutses en avsättningsvolym om 37,5 miljarder ton för 1996 och 35 miljoner ton under de följande åren. Subventionerna kommer upp till detta finansieringstak att betalas direkt till gruvföretagen. De beräknas på grundval av skillnaden mellan produktionskostnaden för tyskt stenkol och det genom-

snittliga priset i tredje land för importerat stenkol fritt tyska gränsen. Detaljerna regleras av förbundsministeriets för näringsliv riktlinjer för elproduktionen av den 13 juni 1995 (Bundesanzeiger, 20.6.1995, s. 6565).

- (29) Detta stöd för kol från gemenskapen kan endast beviljas efter godkännande av kommissionen och under de förutsättningar som anges i kommissionens beslut nr 3632/93/EKSG. Enligt detta får statligt stöd inte vara konkurrensstörande eller ge upphov till diskriminering vare sig mellan kolproducenter eller mellan kolköpare och kolförbrukare i gemenskapen.
- (30) Parterna anser att stenkolsmarknaden genom den nya subventionsregleringen från 1996 öppnas för konkurrens från import.
- (31) Med det finansiella stödet från finanspaketet måste RAG och de båda andra tyska gruvföretagen (Saarbergwerke och Preussag Ibbenbühen) från 1996 själva sälja sitt kol till kraftverken. Detta utgör visserligen ett steg mot ett öppnande av den tidigare nästan fullständigt reglerade marknaden för kraftverkskol. Elproducenterna har från 1996 i större omfattning än tidigare möjlighet att köpa in importerat kol. Enligt kommissionens efterforskningar kan man likväl endast i begränsad omfattning utgå i fråga om att marknaderna kommer att öppnas för konkurrens. RAG kommer framdeles inte att ha fritt spelrum vad gäller prissättningen. För att komma i åtnjutande av subventioner måste RAG i princip sälja till det genomsnittliga priset i tredje land. Riktlinjerna för elproduktion och tilldelningsbesluten föreskriver endast ett fåtal undantag som medger underskridande av dessa priser. Om t.ex. en elproducent kan visa att 20 % av hans årsbehov täcks av importkol till ett pris som ligger under genomsnittspriset i tredje land så kan han kräva leverans från RAG till detta lägre pris. RAG behåller då anspråket på ersättning för (den större) skillnaden jämfört med sina produktionskostnader, men måste emellertid samtidigt räkna med att dess andel av finanspaketet om 7,5 miljarder mark (från 1997: 7 miljarder mark) snabbare uttöms.
- (32) Å andra sidan har RAG — till dess att finanspaketet är tomt — alltid möjlighet att sälja till det genomsnittliga världsmarknadspriset. Övriga kolimportörers avsättningsmöjligheter blir därigenom från början begränsade. Import av kol till ett pris som understiger genomsnittet kommer till uttryck vid beräkningen av kommande genomsnittspriser till förmån för det för elproducenten fastställda pri-

set. RAG:s faktiska avsättningsmöjligheter från 1996 jämfört med importörernas är svåra att bedöma, eftersom avsättningen tidigare inte motsvarade den elproducerande industrins verkliga behov. Likväl, har kommissionens efterforskningar givit vid handen att elproducenterna — åtminstone i den närmaste framtiden — kommer att fortsätta att till övervägande del täcka sitt behov av kraftverkskol hos RAG och de andra tyska gruvföretagen. För det första kan de nu erbjuda tyskt stenkol till världsmarknadspris. För det andra är deras kraftverk inriktade på förbränning av tyskt stenkol, och den inom ramen för förbränningsprocessen allt viktigare utvinningen ur restprodukterna är anpassad till den kvalitativa sammansättningen hos tyskt stenkol. Enskilda elproducenter angav sammantaget logistiska och kvalitativa fördelar som skäl för bibehållande av det hittillsvarande inköpsbeteendet. Som ytterligare argument för ett oförändrat anskaffningsförfarande nämndes försörjningssäkerhet liksom de offentliga elförsörjningsföretagens preferenser för lokalt stenkol. Även om RAG:s och de båda andra tyska leverantörernas avsättningsvolymerna skulle sjunka från 1996, skulle detta på grund av sjunkande efterfrågan på kol inte omedelbart komma de importerande handelsföretagen till godo.

- (33) Enligt RAG:s uppfattning kommer elproducenterna att anskaffa de kvantiteter som inte täcks av långfristiga leveransavtal genom kortfristiga spot-affärer gällande mindre kolmängder. Detta kommer delvis att komma importörerna till godo. Kommissionens efterforskningar har således visat att konkurrenter liksom avnämare generellt räknar med en viss ökning av avsättningsvolymernas importandel. 1994 importerades 18,5 miljoner ton stenkolsprodukter till Tyskland (inberäknat 2,2 miljoner ton koks)⁽¹⁾. På grundval av den förväntade ökningen uppskattas importvolymen år 2000 uppgå till i storleksordningen 20–25 miljoner ton. Först efter år 2000 beräknas importandelen på den tyska marknaden tydligt öka till följd av den ytterligare minskade subventioneringen av den tyska stenkolsgruvindustrin. Ett flertal undersökningar utgår visserligen från en starkare ökning. Medan "Verein Deutscher Kohleimporteure e.V." i Hamburg anser att scenarier med mellan 25 och 30 miljoner ton är tänkbara, räknar "Statistik der Kohlwirtschaft e.V." i Essen med importvolymerna om mer än 32 miljoner ton redan

⁽¹⁾ 1993: 15 miljoner ton stenkolsprodukter (inberäknat 1 miljon ton koks). Inom hela EG beräknas importen enligt en uppskattning från Tyska kolimportörförbundet öka från motsvarande 130 miljoner ton till 190 miljoner ton.

2000. Parterna lägger fram undersökningar från Prognos AG liksom "Interantionalen Energie-Agentur", (IEA), som båda utgår från en uppgång till 35 miljoner ton 2000.

2. Koncentrationens effekter på de berörda marknaderna

a) Marknadsandelar

- (34) Sammanfattningsvis kan det slås fast att marknaden för avsättning av stenkol till industriella förbrukare i Tyskland, oberoende av den planerade koncentrationen mellan RH och RKK, under de närmaste åren avsevärt kommer att förändras. På grund av den nya subventionsregleringen som gäller från 1996 kommer avnämarna i den elproducerande industrin att minska sin andel inhemskt stenkol, vilket för närvarande har en andel om 70 % av den totala kolavsättningen, och på medellång sikt starkare efterfråga importerad stenkol. Detta får speciella följder för konkurrensstrukturen inom handeln, vilket visas nedan (jämför punkt 42 ff.). Den konkurrensmässiga bedömningen av den nya företagskonstellationen bör särskilt ta hänsyn till dessa icke koncentrationsbetingade konsekvenser.

- (35) RAG (inbegripet RH) avsatte 1994 totalt 55,9 miljoner ton stenkol, briketter och koks. Därav gick 40,8 miljoner ton till elproducenter, 14,7 miljoner ton till stålföretag och 1,5 miljoner ton till övriga industriella avnämare samt hushåll och småföretag.

- (36) RKK sålde 1994 totalt 7,9 miljoner ton (1993: 8,1 miljoner ton), varav 5,6 miljoner ton i Tyskland. 3,5 miljoner ton av avsättningen i Tyskland härrörde från inhemska produktion medan 2,1 miljoner ton importerades.

- (37) Enligt de av parterna framlagda siffrorna belöper för 1994 en marknadsvolym om 57,6 miljoner ton på kraftverkskol (1993: 58,5 miljoner ton, i båda fallen förutom stålindustri och småföretag). Tar man i beaktande att det av RH och RKK sålda kolet till 85 % levereras från RAG, och alltså redan ingår i RAG-försäljningen, erhålls följande marknadsandelar för försäljningen av stenkol till den elproducerande industrin:

RAG	[...] milj. t ⁽¹⁾	[65 – 70 %] ⁽²⁾
RH	[...] milj. t ⁽¹⁾	[< 10 %] ⁽²⁾
RKK	[...] milj. t ⁽¹⁾	[< 5 %] ⁽²⁾
	[...] milj. t ⁽¹⁾	[70 – 75 %] ⁽²⁾
Saarbergwerke	[...] milj. t ⁽¹⁾	[10 – 15 %] ⁽²⁾

- (38) Beaktar man endast avsättningen av importerat stenkol till den elproducerande industrin (volym: 11,6 miljoner ton) erhålls följande bild:

RH	[...] milj. t ⁽¹⁾	[15 – 20 %] ⁽²⁾
RKK	[...] mio. t ⁽¹⁾	[5 – 10 %] ⁽²⁾
	[...] milj. t ⁽¹⁾	[20 – 30 %] ⁽²⁾
Stinnes	[...] milj. t ⁽¹⁾	[40 – 45 %] ⁽²⁾
RTE	[...] milj. t ⁽¹⁾	[< 5 %] ⁽²⁾
Andra	0,8 milj. t	6,9 %
Direktimport	2,5 milj. t	21,6 %

- (39) För avsättningen av stenkol till övriga industriella avnämare (likaledes utom ståltillverkare) erhålls följande marknadsandelar (vid en volym om 4,7 miljoner ton 1994):

RH	[...] milj. t ⁽¹⁾	[15 – 20 %] ⁽²⁾
RKK	[...] milj. t ⁽¹⁾	[20 – 25 %] ⁽²⁾
	[...] mio. t ⁽¹⁾	[35 – 40 %] ⁽²⁾
Stinnes	[...] milj. t ⁽¹⁾	[25 – 30 %] ⁽²⁾
Rheinbraun	[...] milj. t ⁽¹⁾	[5 – 10 %] ⁽²⁾
Andra	1,1 milj. t	23,4 %

⁽¹⁾ Affärshemlighet,

⁽²⁾ Affärshemlighet, varför endast ett intervall för marknadsandelen anges.

(40) Totalvolymerna för avsättning av stenkolk till stålproducenter uppgick till 18,8 miljoner ton (1994). Som en följd av stålproducenternas avnämningförpliktelser enligt "Hüttervertrag" föll 14,4 miljoner ton på prismässigt reglerande direktleveranser från RAG. RH och RKK sålde mycket små kvantiteter importkolk på den här marknaden. RH stod för [...] miljoner ton⁽¹⁾ och RKK för [...] miljoner ton. Den gemensamma marknadsandelen av totalvolymerna uppgår till [75–85 %]⁽²⁾. Saarbergwerke har en marknadsandel på [10–15 %]⁽²⁾ ([...] miljoner ton⁽³⁾ direktleveranser). RH:s och RKK:s gemensamma andel av all import av koks och kokskolk uppgår till [25–30 %]⁽³⁾.

b) *RAG konkurrensmässiga ställning efter koncentrationen*

(41) Med utgångspunkt i de hittillsvarande marknadsförhållandena inom stenkolförsäljningen skulle med RH/RKK ett handelsföretag bildas med en omsättning på över 20 miljoner ton stenkolk (10,6 miljoner ton inhemska stenkolk och 9,7 miljoner ton kolk från tredje land, varav 4 till 5 miljoner ton till Tyskland importerat kolk). På grund av de förväntade förändringarna i marknadsstrukturen under de kommande åren och på grund av RKK:s hittillsvarande inriktning på handel med tyskt kolk kan det sammantaget inte förväntas att förvärvet av RKK ger RAG möjlighet att förhindra verklig konkurrens inom försäljningen till industriella avnämare (elproducerande industri, stålproducenter, övriga industriella avnämare) (artikel 66.2 i Parisfördraget). Detta gäller särskilt om man beaktar att RAG:s marknadsandel sannolikt kommer att sjunka.

aa) *Avsättning till den elproducerande industrin (kraftverkskolk)*

(42) Tidigare — mot bakgrund av subventioneringen sedan "Jahrhundertvertrag" — hade försäljningen av inhemska stenkolk till elproducenter via handelsföretag en viss betydelse. Efter ikraftträdandet av den från 1996 gällande subventionsregleringen kommer skillnaden mellan gruvföretagens direktförsäljning och försäljning genom handeln att tunnas ut. I framtiden kommer de tyska gruvföretagen och särskilt RAG att ha ett intresse av att direkt sälja inhemska stenkolk till givna genomsnittliga priser i tredje land. Parterna liksom även andra deltagare på marknaden utgår därför ifrån att avsättningen av inhemska stenkolk i framtiden i betydligt mindre

utsträckning, om överhuvudtaget alls, kommer att ske via handelsföretag som RH, RKK eller andra. Detta förvisar samtliga handelsföretag i allt väsentligt till handel med importkolk. Beträffande det inhemska stenkolk kommer, som parterna påpekar, handeln efter vad som kan förutses endast att ske gentemot små elproducenter. Eftersom det här handlar om en årsvolym om bara ca 0,6 miljoner ton, får inte RH/RKK genom sin bindning till RAG-koncernen någon avgörande konkurrensförändring.

(43) Om man därför kan utgå från att det i framtiden inte längre kommer att finnas något utrymme för ett handelssteg i försäljningen av tyskt stenkolk till den elproducerande industrin, leder förvärvet av RKK till en betydligt mindre tillväxt för RAG än vad det i första hand kan ge intryck av. Som ovan visas leder det till en ökning av marknadsandelarna med [$< 5\%$]⁽²⁾ för kraftverkskolk, den viktigaste delmarknaden för stenkolk. Det förhållandet att RAG självt har en så hög marknadsandel på marknaden för kraftverkskolk, är en direkt följd av de speciella omständigheter som är förknippade med försäljning av subventionerat tyskt kolk. Genom den på medellång och lång sikt förväntade ökningen av konkurrensen på denna marknad kommer RAG:s nuvarande marknadsandel att sjunka. Då RAG inte har något verkligt spelrum för prissättning här, återspeglar dessa marknadsandelar inte någon verklig marknadsstyrka. Med blicken på det i framtiden allt viktigare importkolområdet utgör tillväxten genom RKK på grundval av 1994 års siffror [5–10 %]⁽²⁾ av all import till Tyskland. Importverksamheten präglas emellertid, vilket kommer att klarläggas, inte av bestående leveransförbindelser och hörde heller inte till RKK:s särskilt starka sidor.

RKK:s konkurrenskraft

(44) RKK nådde 1994 en omsättning av 1,3 miljarder mark och sysselsatte 700 (1995:500) personer. Företaget förfogar över ett utbyggt distributions- och lagernät med nio filialer och 44 lagerställen. Av dessa lagerställen svarar 37 uteslutande för leveranser till hushåll och småföretagskunder (varav 28 i de nya förbundsländerna). Endast vid fyra lagerställen i Mannheim, Stuttgart, Karlsruhe och Duisburg-Ruhr har leveranser till industriella förbrukare vid sidan av småkunder en viss betydelse. Av för närvarande 500 anställda vid RKK är 400 sysselsatta inom området hushåll och småföretag. Enligt parternas utsago kommer småkundsverksamheten under de närmaste åren att fortsätta att gå starkt tillbaka och nödvändiggöra nedläggning av ytterligare lagerställen. RKK har redan under de gångna åren tvingats stänga ett stort antal lagerställen som företaget förvärvat i de nya förbundsländerna efter den tyska

⁽¹⁾ Affärshemlighet — mindre än 0,5 miljoner ton.

⁽²⁾ Affärshemlighet, varför endast ett intervall för marknadsandelen anges.

⁽³⁾ Affärshemlighet.

återföreningen. RH kommer genom koncentrationen att uppnå icke oväsentliga synergieffekter vad beträffar distribution och lagring. Dessa återfinns visserligen framförallt i småkundsverksamheten och borde leda till att en lönsam omsättningsvolym uppnås på en starkt krympande marknad. Den förbundskartellbyrå, Bundeskartellamt, som är ansvarig för bedömningen av verkningarna av koncentrationen på småföretagsområdet har inte förbjudit den.

- (45) Leveranser till mindre industriella avvärmare sker däremot via direktspedition, för vilken endast Duisburg-Ruhr, i den mån det överhuvudtaget behövs, är en omlastningsort av betydelse. Stora industriella avvärmare, dvs. kraftverk, förfogar över egna spåranslutningar och anslutningar till inlandsvattenvägar, och är inte hänvisade till leverantörernas motsvarande infrastruktur. RKK:s distributions- och lagernät innebär därför inte någon nämnvärd fördel för RH vid leveranser till industriella avvärmare.

Importverksamhet

- (46) I importverksamheten förfogar RKK över anläggningar i Sydafrika, Colombia, USA och Australien. Företaget importerade 1994 2,1 miljoner ton stenkolsprodukter till Tyskland (1993: 1,6 miljoner ton). Därav mer än en tredjedel sydafrikanskt kol och betydande kvantiteter från Colombia, Kina, Polen och Tjeckien. Dessa gruvnationer är på grund av kvalitet och pris särskilt betydelsefulla för importen till Tyskland. Medan Sydafrika, Australien och USA utgör den största andelen av den världsomfattande kolhandeln med tillsammans 65 %, är gruvländer som Sydafrika, Polen och Colombia de viktigaste för importen till Tyskland (dessa länders andel av införseln: 61 %).
- (47) För 1995 räknar RKK åter med en tillbakagång i importverksamheten till cirka 1,5 miljoner ton. Avtal sluts visserligen på exklusivitetsbasis för bestämda kolkvaliteter, i allmänhet dock endast för ett år. Sedan den planerade koncentrationen med RH tillkännagavs har RKK helt eller delvis tappat olika leveransavtal med utländska producenter. Så så t.ex. den kinesiska kolproducenten Shanxi Sanjia Coal & Chemistry Ltd. upp leveranserna per utgången av 1995 med hänvisning till koncentrationen (volym: [...])⁽¹⁾. RKK:s sydafrikanska leverantörer Total und Duiker har minskat sina leveranser, vilka uppgår till cirka [...] ton⁽¹⁾, med nästan 50 % med hänvisning till leveransförbindelserna mellan RH och de konkurrerade producenterna i Sydafrika,

Amcoal. RKK räknar med ett fullständigt leveransstopp under 1996. Denna koncentrationsbetingade bortsmältningseffekt kommer enligt parternas uttalande också att ta sig i sådana uttryck som att vissa utländska producenter kommer att vägra att samarbeta med en importör (RKK) som är kopplad till en inhemsk kolproducent i det här fallet RAG.

- (48) Även om RKK hör till de viktigaste importörerna bredvid Stinnes, RH och RTE, med en införsel till Tyskland runt 2 miljoner ton, så ligger företagets tyngdpunkt, liksom för RH, i handelsverksamheten på tyskt kol. Medan Stinnes endast nådde [...] miljoner ton⁽²⁾ av sin totalomsättning i Tyskland [...] ⁽¹⁾ med tysk kol, omsatte RKK [...] miljoner ton⁽²⁾ tyskt kol. Detta är resultatet av en VEBA-intern omfördelning av uppgifterna 1992. Efter denna övertog Stinnes helt och hållet den internationella kolhandeln och till väsentliga delar importverksamheten, bl.a. genom förvärv av RKK-andelen av Polkohle. RKK skall i första hand koncentrera sig på tyskt kol. Sedan dess saknar RKK tillräckliga volymer i den internationella verksamheten eftersom företaget, bortsett från importen till Tyskland, inte bedriver någon internationell kolhandel. Stinnes utgör däremot en avsevärt mera betydelsefull aktör i den internationella handeln liksom också vad avser importen till Tyskland.

- (49) Enligt vad olika marknadsaktörer säger kommer handeln med kraftverkskol i framtiden allt mer att präglas av direkta leveransförbindelser mellan kraftverk och utländska producenter. Handelsföretagen fungerar i dessa sammanhang endast som ett ombud i det logistiska genomförandet av affärerna. RAG och RKK har förvisso indirekt ett bestämmande inflytande i det hittillsvarande huvudimportören av tjeckiskt kol, Brennstoff-Importgesellschaft mbH, Bayreuth, (BIG). Likväl erhåller avvärmarna i Tyskland emellanåt leveranser direkt från de tjeckiska gruvföretagen. Detsamma gäller för polskt kol som [...] ⁽¹⁾ 1995 till över 60 % inte längre köps in via den tidigare ensamimportören Polkohle. Parterna uppskattar direktimporten genom kraftverk under innevarande år till 2,5 miljoner ton. Vad gäller kommunala försörjningsbolag förväntar sig Föreningen för tyska försörjningsföretag, Wirtschaftliche Vereinigung deutscher Versorgungsunternehmen, Frankfurt, (WVV) — en sammanslutning med över 300 anslutna kommunala verk — en tilltagande ökning av direktimporten från 1997 och räknar med en egen avsättning om 2–3 miljoner ton per år.

⁽¹⁾ Affärshemlighet.

⁽²⁾ Affärshemlighet — mindre än 1 miljon ton.

⁽³⁾ Affärshemlighet — mellan 2,5 och 3,5 miljoner ton.

- (50) Sammanfattningsvis kan det fastslås att RAG/RH genom förvärvet av RKK förbättrar sin tillgång till importerat kol, men på grund av RKK:s begränsade betydelse som importör och de rena handelsföretagens avtagande betydelse för kolimporten, inte erhåller något obegränsat manöverutrymme vad gäller kolimporten. Det finns heller inte något skäl att anta att tillgången till försörjningskällor i andra gruvländer genom koncentrationen försvåras för konkurrenter som Stinnes, RTE och andra.

Befintlig och potentiell konkurrens

- (51) Efter koncentrationen kommer RH/RKK i praktiken endast att ha kvar Stinnes Intercoal som konkurrent bland kolgrossisterna. Som redan har klarlagts har inom VEBA-koncernen en uppdelning av verksamheterna mellan RKK och Stinnes ägt rum genom överföringen från RKK till Stinnes av den internationella kolverksamheten och RKK:s innehav i Polkohle. Fastän Stinnes till skillnad från RKK till övervägande del säljer importerat kol, är skillnaderna mellan de båda företagens kundstrukturer små. Detta beror på att Stinnes liksom RKK huvudsakligen levererar till kraftverk. Mot bakgrund av dessa överlappningar i kundstrukturerna, den hårdnande konkurrensen inom importerat kol och de därav orsakade intresseskillnaderna till följd av de båda företagens motsatta inriktning, kan slutsatsen dras att RH/RKK och Stinnes i framtiden kommer att stå i ett förstärkt konkurrensförhållande till varandra. Visserligen har VEBA indirekt ett bestämmande inflytande över den nya företagskonstellationen RH/RKK. Med försäljningen av RKK till RAG har VEBA dock snarare försvagat än förstärkt sitt inflytande. Med tanke på RH/RKK:s betydelsefulla ställning på marknaden, får Stinnes en särskild betydelse som enda större oberoende konkurrent till den nya företagskonstellationen. Detta är framförallt ett resultat av Stinnes starka ställning i den internationella kolhandeln och i distributionen av importerat stenkol i Tyskland. Stinnes är för närvarande RH/RKK:s viktigaste konkurrent såväl vad gäller tillgången till marknader för anskaffning av prisvärt importkol som tillgången till avsättningsmarknader i Tyskland.
- (52) Vid sidan av Stinnes finns det i Tyskland handelsföretag som RTE, Saarberg Handel och en rad mindre kolhandlare. Dessa har dock på grund av de jämförelsesvis små kvantiteter som de handhar endast begränsad betydelse som konkurrenter till RH/RKK och Stinnes.
- (53) Till följd av direktimportens tilltagande betydelse kommer utländska producenter oförmedlat i fråga som potentiella konkurrenter. De engelska och

franska kolproducenter som kommissionen tillfrågat ser dock på grund av subventioneringen av det inhemska kolet inte på kort sikt några större utsikter till ett framgångsrikt inträde på den tyska marknaden. Först vid en ytterligare minskning av subventioneringen av den tyska kolframställningen kommer importörernas möjligheter på ett betydelsefullt sätt att förbättras. På medellång sikt, dvs. mellan 1996 och 1998, kommer ökningen av importen fortfarande att vara måttlig och uppskattningsvis inte överstiga 15–20 %. I den mån en tydligare ökning kommer till stånd i enlighet med prognoserna (jämför punkt 33), kan man, enligt den av kommissionen genomförda rundfrågningen, räkna med att utländska producenter och handelsföretag (Glencore, Phibro, SSM, Anker) ger sig in på marknaden.

- (54) Det importerade kolets möjligheter och därmed konkurrensstrukturen beror dock också i väsentlig utsträckning på elproducenternas framtida anskaffningsförhållanden. De åtta största elförsörjningsföretagen i Tyskland tillfredsställer mellan 70 och 80 % av landets elbehov. För närvarande föredrar elströmsproducenterna att sluta grundavtal bara med RAG och andra tyska kolproducenter. De skaffar sig på så sätt spelrum för kortfristiga spotaffärer i inhemskt och utländskt kol. Även om det inte är troligt att offentliga elförsörjningsföretag genom en drastisk nedskärning av sin efterfrågan på tyskt kol skulle bringa den successiva avvecklingen av den tyska kolframställningen i fara, så har de dock samtidigt möjlighet att importera genom handlare eller direkt från utländska producenter. Dessa köpare anser till helt övervägande del att RAG/RH:s förvärv av RKK inte är menligt för konkurrensen.

bb) Avsättning till stålindustrin

- (55) Medan stenkolsprodukter tidigare genom "Hüttenverträge" uteslutande levererades direkt från de tyska kolproducenterna till stålproducenterna, noterades 1994 för första gången en försäljning av 1,9 miljoner ton importerat koks och kokskol genom handelsföretag (vid en totalomsättning av 18,8 miljoner ton till stålproducenter). Av importen föll [...] miljoner ton⁽¹⁾ på RH och [...] miljoner ton⁽¹⁾ på RKK. Genom koncentrationen stiger RAG/RH:s andel av de totala leveranserna till stålindustrin med blott 1 % till [75–85 %]⁽²⁾. Den gemensamma andelen av den samlade importen utgör [25–30 %]⁽²⁾. Till följd av annulleringen av RKK:s

⁽¹⁾ Affärshemlighet — mindre än 0,5 miljoner ton.

⁽²⁾ Affärshemlighet, varför endast ett intervall för marknadsandelen anges.

leveransavtal med Shanxi Sanjia avseende koks, kommer marknadsandelen så vitt kan förutses åter att sjunka. På grund av detta och med hänsyn till en viss bortsmältningseffekt leder koncentrationen inte heller på denna marknad till något hinder för verklig konkurrens.

cc) Avsättning till övriga industriella avnäm-
mare

- (56) Om man utgår från en avgränsad marknad för stenkolsavsättningen till övriga industriella avnäm-
mare skulle koncentrationen leda till en gemensam marknadsandel för RH/RKK på [35–40 %]⁽¹⁾. Näst största konkurrent är Stinnes med [25–30 %]⁽¹⁾. Till de övriga industriella avnämarna hör till den övervägande delen små- och medelstora företag inom cement-, kalk-, pappers- och annan industri liksom företag som använder stenkol för produktion av processvärme. Dessa förbrukar sam-
mantaget jämförelsevis små kvantiteter. RH säljer sålunda inte mer än 150 000 ton per år till de största av de övriga avnämarna. Den totala volymen för detta marknadssegment uppgick 1994 inte heller till mer än 4,7 miljoner ton. 1993 låg marknadsvo-
lymen fortfarande på 6 miljoner ton. På längre sikt räknar Raab Karcher med att denna marknad skall krympa till 3 miljoner ton år 2005. Försäljningen till övriga industriella förbrukare är därmed en jäm-
förelsevis obetydlig marknad i förhållande till kraft-
verkskolet och även till försäljningen till stålprodu-
center.
- (57) Parterna räknar med en tilltagande bortsmältningseffekt på denna marknad då de industriella avnämarna inte vill vara beroende av en enda leverantör. En del kunder har efter offentliggörandet av kon-
centrationsavsikterna redan tillkännagivit ett byte av leverantör. Från 1996 kommer RKK inte heller att vara ett självständigt handelsföretag inom RAG-
koncernen. Namnet "Raab Karcher Kohle GmbH" kommer då inte mer att användas.
- (58) Till skillnad från den elproducerande industrin använder de övriga industriella avnämarna till helt övervägande del importerat stenkol. Till följd av deras vida geografiska utspridning och deras förhål-
landevis låga inköpsvolym har de endast möjlighet att köpa från i Tyskland verksamma kolhand-
elsföretag. Möjlighet till direktleverans från tyska eller utländska producenter finns ej. Av detta skäl får koncentrationen större effekter här än för andra företag. Genom Stinnes, den störste tyske kolim-
portören, liksom RTE, Rhenbraun och en rad andra mindre handlare står dock fortfarande tillräck-
ligt med anskaffningsalternativ till förfogande.

- (59) Importkol står enligt marknadsaktörernas uppfattning i dag till förfogande i tillräcklig omfattning. Det avgörande konkurrensmedlet är priset. Eftersom det dessutom finns tillgång till transport- och omlastningskapacitet, särskilt i form av in-
landsskeppning, för handelsföretag i Tyskland, kommer RH/RKK så till vida inte att komma i åtnjutande av särskilda konkurrensfördelar. Att im-
porten från ifrågasatt hamn till övervägande del slutförs via direktspedition kommer i slutänden konkurrenterna till godo. Om en omlastning är nödvändig i Duisburg kommer visserligen det RKK tillhöriga lager- och omlastningsföretaget Navigare i Duisburg-Ruhr den nya företagsenheten till godo. Det finns dock i Rhein-Ruhr-Hafen i Du-
isburg ytterligare en rad omlastningsföretag. RAG:s befintliga lager- och transportinrättningar för distri-
bution av tyskt kol har dessutom begränsad an-
vändbarhet för importhandeln.

c) *Det avsedda förvärvet av MG PC Petrolkoks GmbH*

- (60) RAG har för avsikt att antingen genom sitt dotterbolag RH eller — efter fullbordande av koncentrationen — genom RKK förvärva 100 % av aktierna i det tyska företaget MG PC Petrolkoks GmbH, Frankfurt am Main, ("MGPC"). MGPC som är ett dotterbolag till MG Carbon GmbH är uteslutande verksamt inom handel med oljekoks och oljekoks-
förädlingsprodukter. Oljekoks är en biprodukt som erhålls vid raffinering av olja. Det är inte någon kolprodukt och faller därför inte inom tillämpningsområdet för Parisfördraget (jämför bilaga I till fördraget). Då koncentrationen inte heller har någon gemenskapsomfattande betydelse enligt koncentrationsförordningen, anmäldes den till för-
bunds kartellbyrå, Bundeskartellamt, och godkändes den 24 november 1995.
- (61) Oljekoks används som bränsle i kraftverk och cementindustrin. Dessutom används oljekoks vid koksframställning och i stålindustrin blandat med masugnskol. Oljekoks framställs av alla raffinaderier och säljs huvudsakligen av fem stora handelsföretag (Aimcor, Koch-Carbon, Thyssen/Citco, SSM och Louisiana-Carbon). MGPC omsätter ungefär 2 miljoner ton oljekol (jämför COAL WEEK INTERNATIONAL, 1 augusti 1995), varav 0,38 miljoner ton i gemenskapen. I Tyskland (marknadsvo-
lym: 2,4 miljoner ton) har MGPC sålt oljekoks under det senaste året [...] ⁽²⁾ och nådde fram då en marknadsandel om ungefär [5–10 %] ⁽³⁾. RH är inte verksamt inom distribution av oljekoks. Koncen-

⁽¹⁾ Affärshemlighet, varför endast ett intervall för marknadsandelen anges.

⁽²⁾ Affärshemlighet.

⁽³⁾ Affärshemlighet, varför endast ett intervall för marknadsandelen anges.

trationsåtgärder leder därför inte till ökning av marknadsandelar och har endast obetydlig inverkan på den tyska marknaden för oljekoks. RH/RKK:s förvärv av MGPC har inte någon inverkan på försäljningen av stenkolk i Tyskland och bereder inte den nya företagsenheten RH/RKK någon möjlighet att begränsa tillgången på prisvärt importkol för andra handelsföretag och/eller för avnämarna till de internationella försörjningskällorna.

- (62) Såväl Ruhrkohle-koncernen som RKK har förklarat att de vid sidan om MGPC inte har förvärvat något annat företag eller någon annan andel från Metallgesellschaft eller dess dotterbolag MG Carbon GmbH, som är verksam inom produktion eller distribution av kol eller koks.

VI. SAMMANFATTNING

- (63) Mot bakgrund av de förväntade marknadsförändringarna — fallande marknadsvolymer, bortfall av handelsledet inom tyskt stenkolk — till följd av den nya subventionsmekanismen från 1996, vilket enligt gemenskapsrätten inte får leda till någon snedvridning av konkurrensen mellan kolförbrukare i gemenskapen, kan det på den viktigaste marknaden, distribution av stenkolk till den elströmsproducerande industrin, inte förutses något hinder för verklig konkurrens på grund av den planerade koncentrationen. RAG-koncernens tidigare höga marknadsandel berodde till helt övervägande del på de prismässigt reglerade direktleveranserna av inhemskt stenkolk till tyska elströmsproducenter i enlighet med "Jahrhundertvertrag". Eftersom RAG här inte förfogade över några egentliga prissättningsmöjligheter, speglar denna höga marknadsandel inte någon verklig marknadsstyrka.

- (64) När skyldigheten till förbrukning av inhemskt kol försvinner för tyska elströmsproducenter, kommer importen av stenkolk att på medellång och lång sikt få stor betydelse. Förvärvet av RKK ger likafullt inte RAG/RH möjlighet att strypa tillgången till internationella försörjningskällor för andra handels-

företag eller avnämare. Detta gäller desto mer eftersom RAG:s sammanlagda marknadsandel troligtvis kommer att sjunka. Denna bedömning beror huvudsakligen på uppskattningen av Stinnes konkurrenskraft inom importen av stenkolk. Stinnes är för närvarande RH/RKK:s viktigaste konkurrent såväl vad gäller tillgången till marknader för anskaffning av prisvärt importkol som tillgången till avsättningsmarknader i Tyskland. RKK är däremot framförallt verksam inom handel med tyskt kol och i synnerhet på marknaden för hushåll och småföretag. Båda områdena kommer i framtiden att förlora betydelse, det senare till och med drastiskt. På dessa grunder kan inte heller något hinder för verklig konkurrens genom koncentrationen förutses på avsättningsmarknaderna för stålproducenter och övriga industriella förbrukare.

Eftersom villkoren i artikel 66.2 i Parisfördraget därmed är uppfyllda, kan den avsedda koncentrationen godkännas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Utöandet av kontrollen över Raab Karcher Kohle GmbH av Ruhrkohle Handel GmbH beviljas.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Ruhrkohle Handel GmbH, Jägerhofstraße 29, D-40479 Düsseldorf och Raab Karcher Kohle GmbH, Rudolf-von-Bennigsen-Foerder-Platz 1, D-45131 Essen.

Utfärdat i Bryssel den 28 februari 1996.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen